

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Srovnání nároků dvou ohrožených modrásků *Polyommatus damon* a *Polyommatus thersites*, využívajících shodnou živnou rostlinu

Autor: Jana Šlancarová, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Přírodovědecká fakulta

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.

Oponent: Mgr. Petr Bogusch, Ph.D., UHK, Pedagogická fakulta

Práce předložená k obhajobě se týká ekologie dvou druhů modrásků – *Polyommatus damon* a *P. thersites*. Oba jsou vázané na stejné živné rostliny a podobné lokality, dalším společným jmenovatelem těchto motýlů je velká vzácnost a ubývání jejich počtu i lokalit v rámci České republiky. Navíc, jak je vidět i z této práce, jsou to druhy nesmírně specializované a náročné na celou řadu faktorů, které musí být splněny, aby se vyskytovaly na dané lokalitě. Hlavním úkolem autorky tak bylo vyhodnotit bionomické nároky obou druhů a srovnat je mezi sebou, což představuje kromě znalostí rozšíření (které autorka studovala na jižní Moravě) důležitý krok k ochraně těchto zajímavých motýlů.

Rozsah práce je poměrně velký (63 stran i s přílohami), i přesto jsem ji přečetl velmi rychle. Důvodem je jednak velké množství grafů a tabulek (jak se na ekologickou studii sluší a patří), ale především čtivost a množství zajímavých informací, díky čemuž se práce čte doslova „jako detektivka“. Autorka nejen že udělala velké množství práce v terénu (stačí se podívat na množství nálezů nebo časové údaje pozorování činnosti jednotlivých motýlů), ale vše i velmi dobře vyhodnotila a sepsala. Práce navíc, na rozdíl od jiných v poslední době oponovaných, neobsahuje překlepy (až na výjimky, např. str. 41 „bych se musela porovnávat nabídku jednotlivých rostlin“) a gramatické chyby.

Závažnější připomínky v zásadě nemám, ale napadla mě řada dotazů, na něž by mě zajímaly odpovědi. Některé z nich možná nejsou určeny autorce, ale spíše školiteli, nicméně je napíšu všechny (protože mě to zajímá):

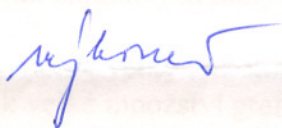
- 1) U obou druhů představuje Česká republika okraj areálu rozšíření – u *P. thersites* úplně, u *P. damon* sice existují jednotlivé údaje více na sever, ale o souvislém rozšíření zde není možné psát. Řada podobných druhů blanokřídlých v ČR vymizela právě z tohoto důvodu, navíc se jednalo o druhy často vázané na naprosto stejné lokality jako oba tyto modrásci. Jak je to s těmito modrásky v jiných zemích Evropy směrem na jih a souvisí jejich ubývání i zde s množstvím vhodných biotopů?
- 2) Oba druhy jsou fakultativně myrmekofilní. Bylo zjištěno proč a za jakých podmínek? Mohlo by to také souviset s jejich ohrožením?
- 3) Jedním z hlavních zjištěných rozdílů mezi oběma druhy je místo kladení vajíček. Samice druhu *P. damon* kladou na horní část rostliny (květy a okolí), samice *P. thersites* dolů (listy, stonky). To by mohlo i souviset s likvidací nevhodným managementem – při sečení nebo pasení se mnohem snáze zlikvidují horní než spodní

části rostliny. Nemůže to být jedna z hlavních příčin drastického ubývání druhu *P. damon* a existují analogie i u jiných denních motýlů?

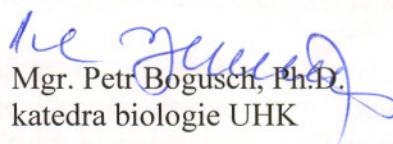
- 4) Řada druhů hmyzu je vázaná na částečně rozvolněný substrát (tj. dva drny trávy, kousek holé země, keřík, a takováto mozaika na většině lokalit, prostě ta správná step jak má být) a u řady z nich se ukázalo, že je to velmi důležitá podmínka přežití na lokalitě (samozřejmě řada včel a kutilek, ale třeba i motýli, respektive jejich živné rostliny, napadá mě např. *Chazara briseis*). Ani ovce, ani kosení však v tomto nepomůžou. Je v rámci navrhovaného managementu plánované mozaikovitě stržení drnu?
- 5) Neexistují nějaké antropogenní lokality (i když analýzy ukázaly, že ruderalní vegetace se oběma druhům nelíbí), kde by tito modrásci mohli v současné době žít, případně tvořit nové populace – např. živná rostlina roste velmi často na železničních náspech?
- 6) Poslední trochu ošklivý dotaz – vím z vlastní zkušenosti, že něco kriticky ohroženého na poslední lokalitě často zachránit jde, ale introdukce a rozšiřování areálu jsou v současné Evropě a lidské společnosti často velmi těžko prosaditelné. V plánu se musí počítat i s takovými věcmi jako jsou vlastníci pozemků, blízkost nejbližšího lesa a inteligenční kvocient místního lesního hospodáře. Chci se optat, jak reálně vidíte možnosti rozšíření areálu na nové lokality a o jaké typy lokalit by se mohlo jednat?

Celkové hodnocení: Jak už bylo naznačeno výše, dle mého názoru se jedná o velmi kvalitní bakalářskou práci. Doufám, že její dopad bude takový, jak všichni očekávají, a podaří se zlepšit situaci ohledně obou studovaných druhů v ČR i v jiných zemích. Autorce přeji hodně zdaru v dalším výzkumu a práci rozhodně doporučuji k uznání za obhájenou bakalářskou práci.

Klasifikace:

V Hradci Králové, dne 6. května 2009

Mgr. Petr Bogusch, Ph.D.
katedra biologie UHK